GODZIENNA

Ner 76. ROK 1833. ŚRODA 20 MARCA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, o god. 10 przed południem w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA.
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 8
Za donieś od wier: gr: 15

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METROLOGICZNE

Barometr dla lepszego porównania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzien godzina	Barometr na 0° R,	Therm:	Hogro-metr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7	27 1, 955	+ 9,3	+ 2,3	Połud. wschodni słaby	Chmury	
19. 12	„ 1, 325	+ 9,6	+ 4,0	Wschoni słaby	Pochmuruo	Deszcz.
3	„ 1, 085	+ 5,5	-- 0,0	Pł. wsbodni słaby	Chmury	
9	„ 1, 377	+ 1,0	-- 3,5	Zadeu	Pogoda z chmurami	Mgła.

Część Nieurzędowa.

AUSTRYA.

Wiedeń 2 Marca.

Jego świątobliwość patryarcha grecki w Jeruzalem, Anastasius, przesłał tu niedawno cesarzowi i królowi naszemu przez swego archidyakona doniesienie pisemne, w którém wyszczególnia rozmaite nieszczęścia i klęski, jakie dotknęły grób Jezusa Chrystusa, przez co takowy zapadł w niezmierne długi; uprasza więc J. C. K. M. o pzwolenie otworzenia składki przez greckich współwyznawców w krajach ces: austryackich znaydujących się, na załatwienie koniecznych potrzeb i spłacenie długów grobu świętego. Cesarz Jmci przyjął łaskawie prośbę patryarchy i dozwolił żądaney składki, która przez władze duchowne z pomocą władz rządowych na korzyść klasztoru i kościoła greckiego przy grobie świętym, zbierana i odesłana będzie. Nieszczęścia i klęski o których tu wzmianka, są jeszcze w świeżey pamięci. Pierwszym powodem było powstanie greckie, dla którego wybuchnienia wiele zrobili Turcy szkody klasztorowi grobu świetego, przez uciski, rabunki i różne tyraństwa.

BELGIA.

Bruxella 6 Marca.

Celem objaśnienia przyczyny powrotu, dyplomata naszego barona ooghorst z Münich, dokąd był wyjechał w poselstwie; ogłasza dziennik *Lynx* następujące pismo, za którego antertyczność w pewnym względzie zaręcza:

Okólnik do posłów bawarskich przy Dworach Zagranicznych.

Münich 8 Lutego 1833 r.

»Mości Panie! — Zasady które służą za skazówkę polityce Króla naszego Pana, podyktowały same przez się instrukcye, które posłom J. K. Mości przy seymie związku Niemieckiego w sprawie xięztwa Luxemburskiego udzielone zostały. — Główna ich treść opiewa, że proponowany rozbiór xięztwa Luxemburgskiego i odstąpienie części francuzkiey nowemu królestwu Belgii przez seym związku niemieckiego, w ten czas dopiéro będzie przyznane, gdy król wielki xiąże, i druga linija domu Nassau nato zezwolą, i gdy strata którą związek niemiecki w tym poniesie, przez wcie-

lenie równych części kraju skąd inąd, wynagrodzone zostanie. — Wynagrodzenie to żadnego objaśnienia nie potrzebuje; usprawiedliwia się one same przez się, będąc w istocie prostą solidarnością interessów i wzajemnych rękoymi, które pomiędzy xiążęty niemieckiemi i krajami związkowemi istnieją, i są podstawą ich zjednoczenia. Że zaś projekt do traktatu rozdziału pomiędzy Hollandyą i Belgiją, który w krótce potém przez pośredniczące Dwory był spisany, dotąd mimo wszelkie w tym celu użyte środki, nieosiągnął przyzwolenia Króla Jmci Niderlandów, a J. Królewska Mość trzymając się ciągle oświadczenia złożonego ze swojey strony seymowi niemieckiemu, uznał za przyzwoite wstrzymać się z uznaniem xięcia Leopolda królem Belgijow aż do zupełnego urządzenia tey okoliczności; odebrał w przeciągu tego czasu notyfikacyą o wstąpieniu na tron pomienionego xiążęcia, równie jak o zawartym związku małżeńskim tegoż, z królewną fracuską Ludwiką, którey ąnieprzyjąć wziął sobie za obowiązek.

»Rzeczy mogły były wszakże pozostać na tym stopniu, bez naymnieyszego nadwerężenia, i Król Jmci pochlebiał sobie, iż xiąże Leopold nieodmówi oddania sprawiedliwości osobistym uczucim jego, i powody tak łatwego do pojęcia postępowąnia, za słuszne uznać zechce. — Nieszczęściem atoli, nadzieja ta zawiedzioną została; albowiem xiąże Leopold, jak WPan z pism publicznych przekonasz się: bez poprzedniczego oznaymienia, bez wybadania pierwey myśli dworu naszeszego, chwycił się nagłego postanowienia, przysłać Nam w charakterze posła swojego barona Jozefa de Hooghvorst, któremu rad byłem naymocniey oszczędzić nieprzyjemności, z odprawienia go na powrót bez skutku; co jednak nastąpić musiało, nie tylko dla tego, że jego pasłannictwo bez poprzedniego zwyczaynego zawiadomienia nastąpiło, ale oraz z przyczyny, że takowe w pewnym względzie czyniło gwałt postanowieniu króla naszego, rozstrzygając w ten sposób pytanie względem uznania, które Jego Król. Mość w mądrości swey uznał się bydź zniewolonym zostawić w zawieszeniu, aż sprawy Luxemburskie stanowczo i z zadowoleniem wszystkich stron interess w tém mających, urządzone zostaną. — Gdy Pan Hooghvorst z rodziną swoją przybyl do tuteyszey stolicy, niepomyślawszy bynaymniey o tém, jaki skutek poselstwo jego wziąść może; znalazł się w nader przykrém położeniu, kiedy na tak niespodziewane natrafił trudności, które mu przeszkodziły dopełnić zleconego poselstwa. Gdy zaś niesądził za przyzwoitą rzecz, jako prywatny, przedstawiać się N. Panu, postanowił przeto na moje ręce, złożyć własnoręczne pismo swego monarchy, którego przyjęcie J. K. Mość uważał również za niewłaściwe; i gdy mu na żądanie jego, piśmiennie toż samo co powiedziane było ustnie, powtórzyłem; przedsięwziął aż do powrotu gońca, który tey chwili odjechał z opisaniem niepomyślności jego do Bruxelli, udać się ztąd do Wiednia.

»Mam honor przesłać WPanu linieyszém odpowiedź moję piśmienną, daną baronowi de Hooghvorst; posłuży ona WPanu za skazówkę i postawi go w możności, dania korzystnych objaśnień dworowi przy którym zostajesz, o otwartém i rzetelném postępowaniu naszego rządu. Jego Królewska Mość wie dobrze, iż niewszędzie jednakowe znaydzie uznanie słuszności swoich kroków: lecz gdy ze strony naszey chętnie przypuszczamy, że tak zwikłana okoliczność, przez gabinety, na zupełnie odmiennęy polityczney sferze działające, rozmaicie może bydź uważaną; mamy więc prawo spodziewać się, że nawzajem u wielu znaydziemy względne polityki naszey uważanie; szczególniey zaś możemy w tém polegać na przyznaniu nam słuszności ze strony xiążąt związku niemieckiego, bacząc, że ta prawem i interessem jest wszystkich, których obronę Król Jegomość otwarcie bierze na siebie, i że inaczey, bez zasad honoru i sprawiedliwości których Jego Królewska Mość naysumienniey się trzyma, niebyłoby już w Niemczech ani bezpieczeństwa ani rękoymi posiadania prawey własności.

(podpisano *Giese*
Minister spraw zagranicznych.

Dnia 7 Marca. — Dochodzi nas wiadomość z Londynu, że lord Grey postanowił raczey się usunąć, niż nieukończyć jak nayspiesznicy spraw hollendersko-belgiyskich. Gdyby Belgija na nieczynność wskazaną znowu była, w tenczas wypadałoby sobie życzyć, ażeby oba mocarstwa, środków swych przymuszających użyły tylko na morzu. Nowe wkroczenie woysk francuzkich do Belgijów, byłoby naysmutnieyszym wypadkiem. Mini-

sterium pod żadnym warunkiem zezwolić na to niepowino.

Donoszą z Cambrai, że jenerał porucznik St. Cyr Nuguez szef sztabu jeneralnego armii północney, kazał dla siebie nająć to samo mieszkanie, które zaymował przy ostatniem wkroczeniu woysk francuzkich.

HOLANDYA.

Haga 3 marca.

Wzmacnianie twierdz i warowni nad Skaldą, dzieje się z naywiększym pośpiechem. Mówią, że i nadmorska Flandrya, nowym korpusem woyska ma bydź zabezpieczoną. Statek parowy Surinam, ktory teraz stoi na kotwicy w porcie Flessyngi, przeznaczony jest na przewiezienie nowego poselstwa królewskiego do Londynu.—

Belgijanie zdają się podobnież ze swey strony wzmacniać spiesznie nad granicą Flandryi, skąd wnosićby można, że się ztey strony obawiają od nas napaści. Pomiędzy woyskiem ich z resztą, ciągle panuje zbiegostwo; przybywający tu od nich zbiegi wcielani są do korpusu półkowniwnika Cleerens.

PORTUGALIA.

Lizbona 16 Lutego.

Dzisieysza gazeta dworska zawiera rozkaz Don Miguela, w moc którego ma bydź natychmiast 5960 ludzi powołanych do służby w woysku linijowém.

TURCYA.

Od granic Serwii 17 Lutego.

Troskliwość organizowania woyska regularnego w Konstantynopolu, bardzo zwolniała, i zdaje się że Sułtan stracił wszelką ufność w woysku regularnem, skoro nowa taktyka tak szkodliwą okazała się dla państwa ottomańskiego. Z tém wszystkiém to samo polepszenie w urządzeniu woyska agipskiego i obszernieysze rogałęzienie strategicznych umiejętności pomiędzy dowódcami, ułatwiły temu woysku zwycięztwo. — Mówią iż ma nastąpić reforma prawie wszystkich półków, a milicye mają szczególnie pełnić służbę wojenną. — Daleko mniey naturalnie kosztować będzie taki systemat i stósownieyszy będzie do wyższego wykształcenia tureckich officerów i do ducha tego narodu, gdy takowy nic więcey nie wymaga jak cokolwiek osobistego męztwa i naturalnego zdania. Pokóy z Mehemedem Ali, zdaje się zresztą tak, jak gdyby już był zawarty. Korpus serwijski który miał wyruszyć do stolicy otrzymał przeciwny rozkaz. Xiąże Miłosz chce teraz użyć wszelkiego usiłowania, do przywrócenia ducha porządku, we wszystkich obwodach; zdaje się nawèt, iż zachęcany jest do tego tak z Petersburga, jakoteż z Konstantynopola, aby wszelkie nieporozumienia godził sposobami pośredniczemi, i dla tego zostawiano zupełnie jego względności wszelkie użalania serwijskich i tureckich poddanych ile meżności łagodzić, aby każdy pozór do niespokoynych wypadków, usunięty został. Także w Bośnii postępowanie tego xięcia, pozbawi tamteyszych mieszkańców, nietylko wszelkiey nadziei, aby mogli bydź wspieranemi od Serwii, lecz owszem wprawi ich w trwogę i zmusi do uległości. Według listów z Konstantynopola, czynią wielkie uzbrojenia w Persyi; mówią że Szach chce reklamować od rządu angielskiego różne pretensyje, które ma zamiar silnym popierać sposobem, gdyby mu przedmiot takowych miał bydź odmówiony. Chociaż nie wymieniają imiennie tych pretensyi, przecież dodają, że takowe dla Persyi są nader ważne.

AMERYKA POŁUDNIOWA.

Mexyk. Gazety wychodzące w Vera Cruz z dnia 5 stycznia donoszą o tryumfie, jaki odniosł jenerał Pedrazza, w przyjęciu swém napowrót w Mexyku i wstąpieniu na nowo na urząd prezydenta rzeczypospolitéy. Po uznaniu prawa amnestyi, zaprowadzony został napowrót prawy rząd w Puebla dnia 26 grudnia a dnia 27 garnizon Mexyku ogłosił się za jenerałem Pedrazza.

(G. P. S.)

Rozmaitości.

NAYPIERWSI BARONOWIE.

Naystarszy z pokolenia Montmorensych, nazywany jest zwykle naypierwszym baronem chrześciaństwa we Francyi; albowiem rodzina ta utrzymuje, że jeden z przodków jey pierwszym był z nawróconey szlachty na wiarę chrześciańską. Gdy niedawno xiąże Talleyrand zastał xięcia Montmorensy w jedney kompanii z baronem Rotszildem, wkrótce po wyniesieniu

tegoż do stanu szlacheckiego, rzekł do xięcia: Czy pozwoli mi pierwszy baron chrześcijaństwa, przedstawić sobie pierwszego barona żydowstwa? —

KUCHNIA ARABÓW.

Nikt przy tak ważnym ogniu jeść nie gotuje, jak Araby w wyższym Egipcie, którzy gdy potrzeba materyału palnego, wydobywają mumije, przerębują na sztuki zamiast drzewa, i zapalają ogień. Mumije, jak wiadomo balsamowane były substancyami ognistemi, i tym sposobem goreją zwłoki kilka tysięcy lat chowane, pod baraniną dzikiego muzułmana.—

CEL POBOŻNOŚCI ST. SYMONISTÓW.

Nie dawno wystawiono w Paryżu na licytacyą ruchomości w hotelu St: Simonistów, gdzie około 40. łóżek tych świętobliwych oyców i braci, w kształcie naywykwiutnieyszym, zwróciły naybardziey na siebie uwagę kupujących. Zwierciadła, kominki, kandelabry, stoły, biura, i wszystkie inne sprzęty, cudnie odpowiadały temu wyobrażeniu jakie miano o zupełnie filozoficznych zagłębianiach się tey sekty, którey epikureizm był istotném bożyszczem. Ci, za których pieniądza ta nowa nauka moralna miała bydź rozkrzewianą, niebardzo się zbudowali na licytacyi po swoich apostołach.

NOWY DYAMENT.

List z Hydrabad donosi, że jeden bardzo ubogi wieśniak indyjski znalazł niedawno dijament, który ważył jedenaście rupii. Człowiek tu niemający żadnego wyobrażenia oszacunku znalezionego kleynotu, przez ciekawość porozbijał go na mnieysze sztuki!... Naywiększa z nich atoli waży 7. rupii i szacowaną jest półtora milijona talarów. Wszystkie kawałki posiada dziś Nisam, który je sobie przywłasczył;—jakąby zaś nagrodę odebrał znalazca? niewiadomo. Może kilkanaście bambusuw na biedne plecy.

REWOLUCYA W KUCHNI.

Pewien anglik nazwiskiem Hiks, który przed dwoma laty odkrył był sposób wydobywania Alkoholu z pieczywa chleba, zrobił teraz bardzo ważne odkrycie, to jest wynalazł maszynę wydająca z siebie krąg gazu, przy którym wszelkie mięsiwa piec i gotować można. Sztuka przeto kucharska, ograniczać się teraz będzie na bardzo czystey, prostey, prawie eleganckiey procedurze, i na gotowanie potraw oszczędzi czwartą część potrzebnego czasu. Ze zaś duch spekulacyjny anglików każdą rzecz pod swoje panowanie zagarnia, zawczasu więc wnosić można, że w krótce ogień w kuchniach stanie się niepotrzebnym.

PIORUN WSKRZESICIEL.

Żyjemy w czasach pełnych cudów. Dotąd jak wiadomo, piorun zabijał ludzi; ktożby uwierzyl, aby mógł kiedy zupełnie przeciwne sprawić skutki? A przecież następujący wypadek przekona, że tak jest w samey rzeczy. Pewien chłopak wieyski, w prowincyi Orkamas zjednoczonych stanów Ameryki północney nazwiskiem Werley, zmarł niedawno i już wieziony był na cmentarz. Nagle powstaje burza z piorunami, oskrzydla cały orszak pogrzebowy na czystem polu,— piorun uderza w trumnę nieboszczyka,— i dziwy niesłychane! chłopiec powstaje jakby ze snu przebudzony? Zdaje się że ogień elektryczny pioruna, zniweczył sciśnienia konwulsyjne które miały bydź przyczyną śmierci, tego wskrzeszonego nieboszczyka.—Żyje on teraz w dobrem zdrowiu, ale co osobliwszą jest jeszcze przytém rzeczą, że ma prorocze natchnienia i wiele rzeczy trafnie już przepowiedział.

MYŚLI.

Naynieubłagańszemi dla nas krytykami są ci, którzy mimo zaślepienie własney miłości, czują się bydź zawsze od nas *bardzo niższemi.*

Nic niemasz śmiesznieyszego, jak zazdrość grająca rolę życzliwey przyjaciołki; postać jey wtenczas jest tak głupią, jak owego wieśniaka na kiermaszu, któremu rzezimieszek wyprożnił kieszeń z pieniędzy,— chociaż w niey ciągle trzymał rękę na straży.

Życie każdego publicysty dla tego jest godne pożałowania, że czasem lada bakałarz wieyski sądzi o jego zdolnościach,— a co naygorsza! — mierząc go na swoją własną skalę. To jest prawdziwe barbarzyństwo! —

Wchwili tryumfu, miey zaraz na myśli przebaczyć wszystkie głupstwa i niegodziwości twoim nieprzyjaciołom; inaczey pomieniałbyś się tylko z niemi na rolę, i tym sposobem uratowałbyś ich podłość od wyrzutów sumienia.

Doniesienie.